

Képzési területek egységes osztályozási rendszere, 2003

KEOR 2003

Tartalom

Területleírások

A kézikönyvnek ez a része leírja a képzési területeket azok tárgyi tartalma alapján. A képzési programok besorolásakor fontos, hogy áttekintsük ezeket a tartalmi leírásokat és megállapítsuk, melyik felel meg leginkább az osztályozni kívánt programnak vagy program-csoportnak. Ha az osztályozáskor csak a képzési programok nevéből indulunk ki, nagy hibákat véthetünk. Különösen igaz lehet ez olyan népszerű kifejezések esetében, mint „kommunikáció” vagy „menedzsment”, amelyek igen sokféle összefüggésben használatosak.

Hasonlóképpen egy program nevének különböző országokban különféle jelentései lehetnek. Következésképp legyünk óvatosak a programnevekkel kapcsolatban, és ha csak lehet, helyette a program tárgyi tartalmát vegyük figyelembe.

Megjegyezzük, hogy az alább következő területleírások utáni képzési program-lista nem teljes.

A kézikönyvhöz tartozó mellékletben részletesebb program-, illetve tárgylista található.

0 *Általános programok*

Az „általános” ebben a megközelítésben alapozó és személyiségfejlesztő képzéseket jelent (Az „általánost” a „specializálódás” ellentétéként kell értelmezni, és nem a „szakképzés” ellentétéként kell felfogni.) A 0 Általános kategóriába sorolást nem szabad a „maradékelnv” alapján végrehajtani. A meghatározott tartalommal rendelkező programokat az 1-8 kategóriák valamelyikébe kell besorolni.

Ezt a kategóriát jellemzően az ISCED 1–3 szinten kell használni, a 4, 5, 6 szintek esetében inkább csak kivételként fordul el ő.

10 **Alapozó, keretprogramok**

Az alapozó programok célja alapvető ismeretek nyújtása az olvasás, írás és számolás terén, de alapszinten megjelennek bennük más tárgyak is, pl. történelem, földrajz, természettudomány, társadalomtudomány, képzőművészet, zene, és egyes esetekben vallási ismeretek is. Az alapszintű programok általában az általános iskolai szinten, illetve a középiskola alsóbb osztályaiban jelennek meg (ISCED1–2). A középfokú oktatás felsőbb évfolyamainak (ISCED3) általános programjait is ide kell besorolni, abban az esetben, ha olyan átfogó témákra irányulnak, mint a humán tárgyak, társadalomtudományok, természettudományok stb. Szakképző programok itt csak kivételes esetben szerepelhetnek. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- alapozó programok,
- általános, keretprogramok,
- általános programok konkrét tartalmi irányultság nélkül.

80 Írás, olvasás és számolás

Az írás, olvasás és számolás programokat főként írástudatlan felnőtteknek szervezik, a céljuk az alapszintű írás, olvasás és esetenként számolási ismeretek megtanítása. A 010 Alapozó, keretprogramoktól a képzésben részt vevők életkora különbözteti meg. A következő programok tartoznak ide:

- alapszintű programok felnőtteknek,
- írás – olvasás,
- számolás.

90 Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztő programok a résztvevők személyes (mentális és szociális) képességeinek, készségeinek fejlesztését célozzák. Ez a terület tartalmazza azokat a személyiséget fejlesztő programokat, amelyek nem férnek bele a 010 Alapozó, keretprogramok vagy 080 Írás, olvasás és számolás programokba, és alapképességeket illetve széles körben használható készségeket fejlesztenek. Az ide sorolt képzési programok a következő tartalmakat ölelik fel:

- vitakészség, véleménykifejtés,
- kommunikációs készségek,
- kooperáció,
- viselkedéskultúra,
- a mentális képességek fejlesztése,
- álláskereső programok,
- verbális készség fejlesztése,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- szociális készségek fejlesztése,
- időgazdálkodás.

A személyiségfejlesztő vezetőképzés ebbe a kategóriába tartozik. A munkahellyel és a munkahelyi feladatokkal kapcsolatos képzés is ide tartozik, amennyiben inkább a személyiségfejlesztési oldalt, semmint a munka konkrét sajátosságaival kapcsolatos fejlesztést hangsúlyozza.

A fogyatékosoknak szervezett mindennapi életvezetést segítő programok is ebbe a kategóriába tartoznak.

Nem ide tartozik viszont a vezetéstudományt előtérbe helyező vezetőképzés, melyet a 345 Menedzsment és igazgatás kategóriába kell besorolni.

1 Oktatás

140 Általános oktatási ismeretek oktatása

Ide tartoznak a tanítási gyakorlattal kombinált pedagógiaelméleti képzések, az alapfokú oktatásra történő szakosodás, valamely speciális ismeret továbbadására történő oktatás, szakoktató képzés, stb. nélkül. Ide tartoznak a következő programok:

- általános oktatói képzés, továbbképzés,
- gyakorlati pedagógiai tanfolyamok.

142 Oktatástudomány

A tanulás folyamatával, elméletével, módszerével és technikájával, az ismeretek átadásával foglalkozó tudományok. Ide tartoznak a következő programok:

- didaktika,
- oktatástudomány,
- oktatási módszerek fejlesztése és kutatása,
- pedagógiai tudományok,
- oktatási hatékonyság mérési módszerei.

A gyakorlati ismeretekkel kombinált általános oktatási programok nem ide, hanem típusuktól függően a 143–146 csoportba tartoznak.

143 Óvodapedagógusok képzése

Jellemzően a 3–7 éves korosztály általános iskola előtti fejlesztését végző pedagógusok képzése tartozik ide, így

- a korai fejlesztést végzők oktatása,
- az óvodapedagógus-képzés.

144 Alapfokú oktatásban tanító pedagógusok képzése

Azoknak az oktatóknak a képzése tartozik ide, akik jellemzően a 6–10 éves korosztálynak írást, olvasást, matematikát és elemi szinten olyan ismereteket oktatnak, mint történelem, földrajz (környezetismeret), társadalmi ismeretek. Ha valaki egy vagy több tantárgy speciális oktatására alkalmas képzésben vesz részt, azt nem ide, hanem a 145-ös csoportba kell besorolni. Ide tartozik a felnőtteket írásra, olvasásra oktatni tudó pedagógusok képzése is, illetve a bevándorlóknak az adott ország nyelvére történő oktatására alkalmas oktatók képzése is. Jellemzően a következő programok tartoznak ide:

- tanítóképzés,
- anyanyelvi oktatók képzése,
- gyógypedagógus-képzés

145 Szakosodott oktatók (szaktanárok) képzése

Azok a képzési programok tartoznak ide, amelyek egy bizonyos tantárgy oktatására képeznek ki, ezeket általában felső tagozaton, illetve annál magasabb oktatási szinteken kell tanítani. Ide tartozik:

- tanárképzés (felső tagozattól),
- szaktanárok képzése – magyar-, matematika-, történelem-szaktanárok stb. – szakirányok oktatására.

146 Szakoktatóképzés

Ide tartozik az elméleti és gyakorlati ismeretek kombinált oktatását végző oktatók képzése, pl.: zenetanár, művészeti tárgyak oktatói és hasonlóak. Ide tartoznak a gyakorlati órák megtartására felkészítő képzések, jellemzően ide kell besorolni a következő típusú oktatást végző tanárok képzését:

- iparművészeti és kézműves ismeretek oktatóinak képzése,
- kereskedelmi gyakorlati ismeretek oktatása,
- zenetanárképzés,
- ápolónői, gondozónői ismeretek oktatóinak képzése,
- fizikai felkészítés oktatására történő képzés,
- szakmai ismeretek oktatása (szakoktató képzés),
- autóvezetési oktató képzése,
- oktatói továbbképzés,
- vállalati betanító tanfolyamok oktatóinak képzése.

A sportedzők képzése nem ide, hanem a 813 Sportok csoportba tartozik.

Az elmélet és gyakorlat kombinált oktatására felkészítő képzések nem ide, hanem a 145-ös kategóriába tartoznak. (145 és 146-os irányok megkülönböztetése esetenként nehézségbe ütközik, a besorolást aszerint kell itt is elvégezni, hogy jellemzően milyen ismeretek oktatására készítene fel.)

2 Humán tudományok és művészetek

210 Művészetek (széles értelemben vett művészeti területek)

Bármilyen típusú művészeti oktatást jelent a szó szélesebb értelmében, mely nem feltétlenül jelent egyben specializálódást is

- iparművészet,
- művészetek.

211 Képzőművészet, szépművészet

Ide tartozik a kreatív, vizuális élményt adó formák művészi megjelenítése, létrehozása, illetve az ilyen művészeti ágakkal foglalkozó elmélet, annak története és technikája. A következő oktatási területek (programok) sorolhatók ide:

- esztétika,
- festészet,
- reprodukció készítés (képzőművészeti),
- litográfia (könyomat) készítés,
- művészetelmélet,
- művészetfilozófia,
- művészeti tanulmányok,
- művészettörténet,
- rajz (művészi),
- rézkarc (művészi),
- szobrászat,
- vázlatkészítés (művészi).

Nem ide tartozik a használati tárgyak előállításával foglalkozó keramikus, hanem a 215 Kézművesség kategóriába.

Az építészeti tanulmányok szintén nem sorolhatók ide, azok az 581 Építészet, várostervezés kategóriába tartoznak.

Az ezen szakterületeket oktatók a 146 Szakoktató képzés kategóriába sorolandók.

212 Zene- és előadóművészetek

A következő főbb oktatási területek (programok) sorolhatók ide:

- cirkuszművészet,
- drámatanszak,
- előadó-művészet,
- karmesteri szak,
- koreográfia,
- színészet és rendezés,
- színház és filmtörténet,
- színművészet,
- táncművészet,
- zene (hangszeres és vokális előadó-művészet),
- zeneszerzés.
- zenetörténet

Beletartozik még: a különböző ide sorolt szakterületek elmélete és története.
Az ezen területek művelésére képző oktatók és tanárok képzése a 146 Szakoktató képzés kategóriába sorolandó

213 Audiovizuális módszerek és média-szakismeretek

Minden olyan tanulmány beleértendő, ami könyvek, újságok kiadására, rádió- és TV-műsorok készítésére, filmek/videofilmek készítésére, zeneművek rögzítésére, grafikák sokszorosítására irányul. A számítógépes grafika, a színes képek, reprodukciók készítési technikájának tanulása is idetartozik. Része a plakátművészet, diaporáma, könyvek, újságok megjelenésének tervezése, poszterek, hirdetések készítésére felkészítő képzések.

A következő tanulmányi szakirányok értendők ide:

- könyvkötészet,
- fényképezés,
- filmgyártás,
- grafikasokszorosítás,
- grafikai tervezés, illusztráció tervezése,
- hangtechnika,
- kiadói nyomdai tervezés,
- kiadványszerkesztés,
- könyvillusztráció,
- hangfelvétel lemezre, magnókazettára vagy CD-re,
- média (technika),
- multimédia és programszerkesztő,
- nyomdászat,
- operatóri munka,
- rádió- és TV-műsorok készítése,
- számítógépes betűszedés.

Beleértendő a számítógépes kiadói és nyomdai tevékenység is.

A kiadói, illetve nyomdai programcsomagok használatát oktató tanfolyamok nem tartoznak ide, azokat a számítástechnikai oktatásokhoz, tréningekhez kell sorolni, a 482 Számítástechnikai alkalmazások kategóriába.

Az újságírást, zurnalisztikai tanulmányokat nem ide, hanem a 321 Újságírás és riporterképzés kategóriába kell besorolni.

214 Formatervezés (dizájn)

Vonalak, formák, kelmék felhasználásával divatmodellek készítése, ipari formatervezés és belsőépítészet. A következő programok tartoznak ide:

- belsőépítészet,
- díszlettervezés,
- divattervezés,
- ipari formatervezés,
- kirakatredezés,
- lakberendezés,
- jelmeztervezés.

Az épületek tervezése nem ide, hanem az 581 Építészet és várostervezés kategóriába tartozik.

Az ipari formatervezési tanulmányok nem sorolódnak ide abban az esetben, ha a hangsúly inkább a technikai ismerveken és nem a művészen van. Ebben az esetben az 520 Általános műszaki (mérnöki) képzés kategóriába sorolható be.

A kiadói, nyomdai tervezés nem ide, hanem az Audiovizuális módszerek, média szakismeretek kategóriába (213) sorolandó.

215 Kézművesség

Ide tartozik bármilyen kézműves szakirány, például ékszerkészítés, fazekasság, szövés, fafaragás stb. oktatása. A következő programok sorolandók ide:

- aranyművesség,
- drágakőcsiszolás,
- ékszerkészítés,
- ezüstművesség,
- fafaragás,
- hangszerjavítás és hangolás,
- hangszerkészítés (nem tömeggyártás),
- hímzés,
- kerámia,
- kézműves szövés,
- népművészet, népi iparművészet, kézműipar,
- ötvösség,
- díszítő fémművesség,
- virágkötészet,
- üvegművesség,
- kézműves kőfaragás.

Az iparszerű edénykészítés, szövés, hímzés nem ide, hanem az 5 Műszaki, ipari és építőipari képzések kategóriába tartozik.

220 Humán tudományok

Humán tárgyak (klasszika filológia)

Az emberrel kapcsolatos tanulmányok az általánosság szintjén mozognak anélkül, hogy bármelyik területre specializálódnának. Minden olyan tanulmány, vagy általános program, ami a humán tudományokkal kapcsolatos, ide sorolandó.

221 Vallási ismeretek

A különböző vallások, vallási ideológiák, szimbólumok, előadások, szövegek, spiritualizmus. A következő területek sorolandók ide:

- vallások tanulmányozása,
- vallásos irodalom (szent könyvek) tanulmányozása,
- vallástörténet.

Ide kell érteni a gyermekek és a fiatalok számára nyújtott minden olyan programot, amit a vallási iskolák, illetve szemináriumok, kolostorok tartanak abból a célból, hogy felkeltsék az érdeklődést hitelveik iránt, illetve megismertessék és népszerűsítsék vallási filozófiájukat, hitüket.

A vallási iskolákban nyújtott alapképzés a vallás oktatását is jelenti természetesen, de ha nem ezen van a hangsúly, annak ellenére, hogy e képzés vezethet vallási elhivatottsághoz, nem ide sorolandó, hanem a 010 Alapozó, keretprogramok” kategóriába.

222 Idegen nyelvek

Az idegen nyelvek szakirány az idegen nyelvi struktúrák tanulmányozását jelenti. Bele kell érteni a nyelvhez tartozó kultúra, irodalom és nyelvtudomány tanulmányozását. A következő irányok sorolandók ide:

- fordítói programok,
- idegen nyelvek,
- magyar nyelvi képzés nemzetiségieknek, idegen ajkúaknak,
- nem élő (holt) nyelvek,
- tolmácsképzés.

Minden olyan nyelvi képzés ide tartozik, amikor a nyelvet mint idegen nyelvet (második nyelvet – nem anyanyelvet) tanítják. A második nyelv azt az esetet jelenti, amikor a hivatalos nyelvet olyan tanulóknak oktatják, akiknek az anyanyelvük ezzel nem azonos.

Nem tartoznak ide azok az oktatási formák, amikor valaki az anyanyelvét tanulja, annak ellenére, hogy ez nem a hivatalos nyelv (például, amikor a bevándorlók a saját nyelvükön tanulnak). Ezek a 223 Anyanyelvi képzés kategóriába sorolandók.

223 Anyanyelvi képzés

Az anyanyelv oktatása, beleértve az irodalmat és a nyelvészeti (nyelvtudományi) ismereteket is. A következő programok sorolandók ide:

- anyanyelvi képzés,
- nemzetiségi nyelv,
- fogalmazások, esszék írása,
- jelbeszéd.

Az anyanyelvi képzés független attól, hogy mi a hivatalos nyelv. Magyarországon a nemzetiségi nyelvi képzések is idesorolandók, pl. a német, vagy szerb-horvát nemzetiségi kisebbségi nyelvi szakirányok.

Nem tartoznak ide azok a hivatalos nyelvi képzések, amikor mint idegen nyelvet vagy második nyelvet tanulják a magyar nyelvet azok a külföldi diákok, akiknek nem magyar az anyanyelvük, illetve nemzetiségiek. Ezeket a képzési formákat, szakirányokat a 222 Idegen nyelvek kategóriához kell sorolni.

Az olvasás, illetve számolási készségek oktatását az alapképzések közé kell sorolni.

225 Történelem és régészet

A történelem az elmúlt idő eseményeinek tanulmányozását jelenti elsősorban a gazdasági, politikai és társadalmi fejlődés aspektusából egy adott országban, kontinensen vagy a világ egészében. Beleértendő ebbe az irodalom-, a tudomány- és a filozófiatörténet is. A régészet a letűnt civilizációk tanulmányozását és az ásatások során talált leletek tudományos elemzését jelenti. A következők sorolandók ide:

- filozófiatörténet,
- irodalomtörténet,
- kultúrtörténet,
- muzeológia,
- régészet,
- történelem,
- tudománytörténet.

Beletartoznak általában az irodalmi tanulmányok (ha nem speciálisan valamilyen nyelvi képzési program részét képezik). A nyelvészet általában – ha nem a nyelvi képzés része – szintén ide tartozik.

Ha az irodalmi tanulmányok valamely idegen nyelv vagy az anyanyelvi tanulmányok részét képezik, úgy abban az esetben a 222 Idegen nyelvek vagy a 223 Anyanyelvi képzés szakirányhoz kell sorolni.

Az ún. holt nyelveken (mint például a latin vagy az ógörög) folytatott tanulmányokat a 222 Idegen nyelvek szakirányhoz kell kódolni.

A művészettörténeti tanulmányokat sem ide, hanem a 211 Képzőművészet, szépművészet szakirányhoz kell sorolni. Ugyanígy a zenetörténeti vagy előadóművészetek történetével foglalkozó képzési programokat sem ide, hanem a

212 Zene- és előadóművészetek kategóriába, a gazdaságtörténetet pedig a 314 Közgazdaságtan kategóriába kell besorolni.

226 Filozófia és etika

A filozófia és etika az életfelfogással kapcsolatos tudományágak. A következő képzési irányok tartoznak ide:

- erkölcsstan,
- etika,
- filozófia,
- logika.

A vallási tanulmányok nem ide, hanem a 221 Vallási ismeretek kategóriába, míg a művészeti filozófia a 211 Képzőművészet, szépművészet kategóriába sorolandó.

3 Társadalomtudományok, gazdaság, jog

310 Társadalom- és viselkedéstudomány (általános programok)

Ezek a programok a társadalom- és viselkedéstudománnyal általánosan foglalkoznak, mindenfajta részletes specializáció nélkül. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- viselkedéstudomány,
- társadalomtudományok.

311 Pszichológia

Ide tartoznak az individuális különbségek, a tapasztalat és a környezet hatására kialakult viselkedéssel és az emberi értelemmel kapcsolatos tanulmányok. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- pszichológia,
- pszichoanalízis,
- pszichoterápia.

312 Szociológia- és kulturális tanulmányok

Az emberek viselkedésével, interakcióival és társas szerveződéseivel foglalkozik. Ide tartozik az etnológia és társadalmi antropológia is, hasonlóan a társadalmi földrajzhoz. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- néprajz,
- kulturális földrajz,
- kulturális tanulmányok,
- demográfia, népesedéstudomány,
- nemek közötti társadalmi különbségek vizsgálata,
- etnológia (összehasonlító néprajz),
- társadalmi antropológia,
- társadalomföldrajz,
- szociológia.

Nem tartoznak ide a szociális jóléti programok, ahol a hangsúly a gyakorlati szociális munkán van. Ezek a 762 Szociális munka és tanácsadás kategóriába tartoznak.

313 Politikai és civiltársadalmi tanulmányok

Államigazgatási, a politika elméletével és gyakorlatával foglalkozó képzéseket tartalmazza. Az állampolgári jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos programok is ide tartoznak. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- állampolgári ismeretek,
- emberi jogok,
- nemzetközi kapcsolatok,
- béke- és konfliktuselemzés,
- politikatörténet,
- politikatudomány (politológia).

A politikai gazdaságtan tanulmányok nem ide, hanem a 314 Közgazdaságtan kategóriába tartoznak.

314 Közgazdaságtan

Gazdaságpolitikai, gazdaságelméleti és gazdasági döntésekkel foglalkozó tanulmányokat tartalmazza. A következő tartalmú főbb képzési programok sorolhatók ide:

- gazdaságtörténet,
- közgazdaságtan,
- politikai gazdaságtan.

A közgazdaságtani oktatás, ahol a hangsúly a gyakorlati üzleti tanulmányokon van, nem ide, hanem a 340 Általános programok az üzleti ismeretek és ügyvitel témájában kategóriába tartozik.

321 Újságíró- és riporterképzés

Az újságíró- és riporterképzés programok az újságírás, illetve a riportkészítés elméletét és gyakorlatát a tömegkommunikáció részösszetevőjeként oktatják. A tárgy lényege a közlemények megfogalmazása és azok tartalma. Ide tartozik a hírszolgáltatás, a kommentárírás, a nagyriportok készítése stb. A következő tartalmú képzési programok tartoznak ide:

- elektronikus újságírás,
- információ (megszövegezés és tartalom),
- újságírás,
- tömegkommunikáció (megszövegezés és tartalom),
- hírszolgáltatás.

A tömegkommunikációs technikák (pl. nyomtatás, rádiós, illetve TV-s produkciók készítése) nem ide, hanem a 213 Audiovizuális módszerek és média szakismeretek kategóriába tartoznak.

A híryanag-elrendezés és kiadói tervezés szintén nem ebbe, hanem a 213 Audiovizuális módszerek és média szakismeretek kategóriába tartoznak.

A *Public Relations* sem ide, hanem a 342 Marketing és reklám kategóriába tartozik.

322 Könyvtári, levéltári ismeretek, információkezelés

Ez az információk kiválogatásának, begyűjtésének, szervezésének, valamint az adatgyűjtemények tárolásának és az információfelhasználás előmozdításának tanulmányozását jelenti. E területbe tartoznak a könyvtári programok. A következő tartalmú képzési programokat kell ide sorolni:

- levéltári tudományok,
- dokumentáció,
- információtudomány,
- könyvtári programok,
- múzeumi dokumentáció.

340 Üzleti ismeretek és ügyvitel (általános programok)

Ide sorolhatók a magánszervezetek és a közintézmények működésének elméleti és gyakorlati irányításával, tervezésével, szervezésével és összehangolásával kapcsolatos tanulmányok. A következő tartalmú képzési programokat kell ide sorolni:

- üzleti ismeretek és ügyvitel,
- üzleti gazdaságtan,
- egyéb üzleti tanulmányok.

Az általános értelemben vett üzleti és ügyviteli tanulmányok, amelyek konkrét specializációt nem jelöltek, ebbe a kategóriába tartoznak.

A specializációt megjelölő üzleti és ügyviteli tanulmányokat (pl.: menedzsment, marketing stb.) azok konkrét területe szerint kell besorolni.

341 Nagy- és kiskereskedelem

E programok tartalmazzák az áruk és szolgáltatások vásárlásával és eladásával kapcsolatos tanulmányokat, beleértve a készletgazdálkodást, az árképzést, a veszteségmegelőzést, valamint az eladási rendszereket és eljárásokat. Ide tartozik a nagy- és kiskereskedelmi cégek működésének és várható alakulásának tanulmányozása, valamint az épületek és ingatlanok eladása is. Az alábbi tartalmú képzési programokat kell ide sorolni:

- árverések,
- vevő- és ügyfélszolgálat,
- árubemutatói módszerek,
- árubeszerzés,
- ingatlanforgalmazás,
- kiskereskedelem,
- raktári készletezés,
- berraktározás,
- nagykereskedelem.

Az épületek és ingatlanok adásvételével kapcsolatos tanulmányok is ide sorolandók.

342 Marketing és reklám

A szervezetek és/vagy egyének közötti áru- és szolgáltatáscsere-folyamatok, valamint a fogyasztói magatartás és fogyasztói elvárások tanulmányozása tartozik ide, beleértve a termékfejlesztés szerepét, az árképzést, az elosztást, a reklámot és az értékesítést is, amelyek mind az üzleti teljesítmény növelését szolgálják. Az alábbi tartalmú képzési programok tartoznak ebbe a körbe:

- reklám,
- piackutatás,
- marketing,
- kereskedelmi eladás,
- public relations.

343 Pénzügy, bank és biztosítás

Ide tartozik a pénzügyi tevékenységek és szolgáltatások tervezésének, irányításának, szervezésének és ellenőrzésének tanulmányozása, a szervezetek, intézmények és egyének pénzügyi erőforrásainak ellenőrzése és felügyelete, valamint pénzügyi szolgáltatások nyújtása vállalatok és egyének számára. Az alábbi tartalmú képzési programokat kell ide osztályozni:

- bankpénztárosi programok,
- bank- és pénzügyek,
- pénzügyi elméletek,
- biztosítás,
- befektetéselemzés,
- befektetések és értékpapírok,
- nyugdíjbiztosítás,
- társadalombiztosítás,
- részvényforgalmazás.

A biztosításmatematikai tanulmányok nem ide, hanem a 462 Statisztika szakirányba tartoznak.

344 Könyvelés és adózás

Ez a pénzügyi tranzakciók lebonyolításának, könyvvizsgálatának és nyilvántartásának tanulmányait jelenti. A következő tartalmú képzési programokat kell ide sorolni:

- számvitel,
- könyvvizsgálat,
- könyvelés,
- adónyilvántartás.

345 Menedzsment és igazgatás

Ezek a programok a szervezetek és intézmények különböző funkcióinak és tevékenységeinek tervezésével, irányításával és működtetésével foglalkoznak.

Ugyancsak ehhez tartozik az igazgatás, a gazdaságtan és a pénzügyek, amennyiben a képzési programok azoknak a menedzsment és az igazgatás aspektusát hangsúlyozzák. Az alábbi tartalmú képzési programok sorolandók ide:

- igazgatás,
- oktatásirányítás,
- emberierőforrás-gazdálkodás
- logisztikai vezetés,
- vezetéstudomány,
- hivatali vezetés,
- szervezetelmélet és viselkedés,
- személyügyi igazgatás,
- személyzeti vezetés,
- képzésirányítás,
- saját vállalkozást előkészítő tanfolyamok.

Ide sorolandók be a vezetői magatartással a menedzsment összefüggésében foglalkozó tanfolyamok.

A vezetői magatartással a személyiségfejlesztés összefüggésében foglalkozó programok nem ebbe, hanem a 090 Személyiségfejlesztés területéhez sorolandók

A hivatali munka értelmében vett igazgatással foglalkozó képzések nem ide, hanem a 346 Titkársági és irodai munka kategóriába tartoznak.

346 Titkársági és irodai munka

Ez tartalmazza az adminisztratív eljárásoknak és gyakorlatnak, az irodatechnikai, ügyviteli, gyorsírási és számítógép-alkalmazási ismereteknek a tanítását. A szakosított titkári programok (idegen nyelvű, orvosi, jogi, könyvviteli stb.) szintén ide tartoznak, amennyiben a program a titkári munkára, és nem valamilyen speciális szakasszisztensi munkára irányul. Az alábbi tartalmú képzési programok tartoznak ide:

- adminisztratív és titkársági szolgáltatások,
- irodai programok,
- adatrögzítés,
- idegen-nyelvű titkári programok,
- számítógép-alkalmazói készségek,
- jogásztitkári programok,
- orvos-titkári programok,
- irodai gépek működtetése,
- recepcióképzés,
- titkári programok,
- gyorsírás,
- telefonközpont-kezelés,
- gépelés.

Azok a széles skálájú titkári programok, amelyek egyebek között számítógépes tanfolyamokat is magukba foglalnak, szintén ide sorolandók. Azok a programok viszont, amelyek egy bizonyos számítógépes szoftver használatára képeznek ki, nem ide, hanem a 482 Számítástechnikai alkalmazások kategóriába tartoznak.

A hivatali vezetés sem ebbe a csoportba, hanem a 345 Menedzsment és igazgatás kategóriába sorolandó be.

A szállodarecepciók képzési programok sem ehhez a területhez tartoznak, hanem a 811 Szálláshely szolgáltatás, étkeztetés, vendéglátás kategóriába.

347 Munkahelyi ismeretek

Ez a munkahely szerkezetét és funkcióit tanulmányozó programokat foglalja magába. Részben olyan programokat ölel fel, amelyeket a vállalatok munkatársaiknak szerveznek, és az adott munkahellyel, illetve munkahelyi feladatokkal kapcsolatos ismereteket oktatják. A következő tartalmú képzési programok sorolhatók ide:

- a vállalatra vonatkozó ismeretek,
- belépőknek szervezett ismertető programok,
- az ügyfelek szükségleteinek megismerése,
- munkaszervezés,
- minőségbiztosítás,
- szakszervezeti tanfolyamok (általános tematikával),
- munkaterületi továbbképzés.

A munkahellyel, illetve a munkahelyi feladatokkal kapcsolatos ismeretekre való beoktatás ebbe a kategóriába tartozik, feltéve, ha egyetlen más területbe sem sorolható be.

A munkahellyel, illetve a munkahelyi feladatokkal kapcsolatos képzés nem ehhez a területhez tartozik, amennyiben inkább a személyiségfejlesztésre, mint a munkaterületi továbbképzésre koncentrál. Ez utóbbi esetben a 090 Személyiségfejlesztés kategóriába tartozik.

Azok a programok, amelyek bármely más területbe besorolhatók, oda sorolandók. A minőségvédelmi tanfolyamokat pl., amennyiben inkább technikai jellegűek, az 5 Műszaki, ipari és építőipari képzések valamelyik kategóriájába kell besorolni.

A munkahelyi környezettel, munkakörülményekkel kapcsolatos képzések a 862 Foglalkozás-egészségügy és balesetvédelem kategóriába sorolandók.

A főként felsőfokú, a munkahelyi élettel általánosságban foglalkozó programok, amelyek témája a munkaerőpiac, a szociális partnerség, az ipari pszichológia stb. nem ide, hanem a 31 Társadalom és viselkedéstudomány kategóriába tartoznak.

380 Jog

A társadalmi együttélés formális fenntartásának elveit és eljárásait tartalmazza, beleértve az egyes jogászai foglalkozásokra való képzést, pl. az ügyvédi vagy bírói képzeteket. A következő tartalmú képzési programok sorolhatók ide:

- kereskedelmi jog,
- büntetőjogi tanulmányok,
- jogtörténet,
- jogtudomány,
- munkajog,

- joggyakorlat,
- közjegyzői ismeretek.

4 *Matematika, számítástechnika, egyéb természettudományok*

421 **Biológia és biokémia**

Az élő szervezet szerkezetével, funkcióival, szaporodásával, növekedésével, fejlődésével és viselkedésével foglalkozó tanulmányok tartoznak ide, azaz a biológia és rokon tudományai, beleértve az élő szervezet vegyi folyamataival foglalkozó tudományterületeket is.

A következő tartalmú képzési programok sorolhatók ide:

- biokémia,
- biológia,
- botanika,
- genetika,
- farmakológia (gyógyszertan),
- toxikológia,
- zoológia.

A környezetvédelmi tanulmányok, még ha azok az élő szervezet és a környezet kapcsolatával foglalkoznak is, nem ide, hanem a 422 Környezeti tudományok kategóriába tartoznak.

422 **Környezeti tudományok**

A környezeti tudományok az élő szervezet egymásra és a környezetre gyakorolt hatásával foglalkoznak. A következő tartalmú képzések tartoznak ide:

- ökológia,
- környezeti tudományok.

A biológiai, toxikológiai ismeretek oktatása nem sorolható ide, ezeket a 421-be (Biológia és biokémia) kell sorolni

440 **Fizikai tudományok (általános program)**

Az általános fizikai tudományok programja nem szakosodik a fizika egyik részterületére sem.

441 **Fizika**

Az anyag és energia tulajdonságaival és kölcsönhatásával foglalkozó tudományok, ide tartoznak az asztronómia és űrtudományok is. Ebben a kategóriába kell besorolni a következő tárgyú tanulmányokat:

- asztronómia,
- optika,
- fizika,
- űrkutatás.

A látszerészet nem ide, hanem a 725 Orvosi diagnosztikai és kezelési technológiák kategóriába tartozik.

442 Kémia

Az anyaggal és annak elemeivel, valamint egymással való reakcióikkal foglalkozó tanulmányok. Ide sorolandó:

- vegyészet,
- szerves kémia.

A biokémia nem ide, hanem a 421 Biológia és biokémia kategóriába tartozik.

443 Földtani tudományok

A föld alkotóelemeivel és struktúrájával foglalkozó tanulmányok, az elemek közé sorolva a hidroszférát és az atmoszférát is. A következő főbb képzési programok tartoznak ide:

- földtani tudományok,
- geográfia (természeti),
- geológia,
- meteorológia,
- óceanográfia,
- szeizmológia

A társadalomföldrajz nem ide, hanem a 312 Szociológia- és kulturális tanulmányok kategóriába tartozik.

461 Matematika

A matematika körébe az absztrakt dedukcióval foglalkozó tanulmányok tartoznak. Ide sorolható az algebra, az aritmetika, a geometria, az analízis, az alkalmazott matematika. Főbb képzési programok:

- algebra,
- geometria,
- matematika,
- numerikus analízis.

462 Statisztika

A statisztika az adatok gyűjtésére, leírására, csoportosítására, elemzésére irányuló tanulmányok összessége. A valószínűség-számítás és a biztosítási matematika is e tudományterület része. A következő főbb képzési programok tartoznak ide:

- biztosítási matematika (aktuárius képzés),
- matematikai (elméleti) statisztika,
- valószínűség-számítás,
- alkalmazott statisztika,
- felvételtervezés,
- adatgyűjtési (mintavételi) technikák.

Az elméleti matematikai statisztika is ide tartozik. A demográfiát viszont nem ebbe a tématerületbe, hanem a 312 Szociológia és kulturális tanulmányok kategóriába kell besorolni.

481 Számítástechnikai tudományok

A számítógépes rendszerek és környezet tervezésével, fejlesztésével kapcsolatos tanulmányok, ideértve a szoftveralkalmazások kifejlesztését, bevezetését, integrációját.

Főbb képzési programok:

- számítógépes programozás,
- számítástechnikai tudományok,
- számítástechnikai rendszertervezés,
- informatika,
- hálózati adminisztráció,
- operációs rendszerek,
- számítástechnikai programnyelvek (pl. Visual Basic stb.).

A hardverrel kapcsolatos tanulmányok nem ide, hanem az 523 Elektronika és automatizálás kategóriába tartoznak, a számítógépes alkalmazások használata pedig a 482 Számítástechnikai alkalmazások kategóriába.

482 Számítástechnikai alkalmazások

Ide tartoznak a számítógép használatával és számítástechnikai programok alkalmazásával foglalkozó tanulmányok. Ezek a tanulmányok jellemzően rövid ideig tartanak. A következő főbb képzési programok sorolhatók ide:

- számítógép használat,
- táblázatkezelő szoftverek használata,
- adatfeldolgozó szoftverek használata,
- publikációs szoftverek használata,
- szövegszerkesztő szoftverek használata,
- internethasználat.

5 Műszaki, ipari és építőipari képzések

520 Általános műszaki (mérnöki) képzés

Azok az általános jellegű képzések tartoznak ide, melyeknél nincs részletes szakterület megjelölve. Ilyen lehet:

- ipari, műszaki képzés,
- karbantartás mérnöki feladatai,
- műszaki képzés.

521 Gépgyártás, műszer- és fémipar

A műszaki és szakipari képzések, gépek, berendezések, mechanikai üzemek, géprendszerek és fémipari termékek tervezése, formatervezése, fejlesztése, gyártása, karbantartása és szervizelése. Ide tartozik a termékek gyártására, szolgáltatások nyújtására alkalmas gépek tervezése és karbantartása. Ezek a programok a gépekre, mechanikai rendszerekre, illetve a fémipari termékekre fókuszálnak. A következő főbb szakirányok sorolhatók ide:

- acélgyártás,
- fegyverkovács, fegyverkészítő,
- fémmegmunkálás (esztergálás, marás, edzés, kovácsolás stb.),
- fémöntés és -mintakészítés,
- finommechanika,
- gépészet,
- hegesztés,
- kohászati, fémipari szakirány,
- lemezmegmunkálás,
- mechanikai (erőátviteli) szakirányok,
- szerszám- és préskészítés,
- hidraulika,
- zárkészítés, biztonsági berendezések tervezése, javítása.

A motoros járművek mechanikájával (erőátviteli berendezéseivel) és gyártásával foglalkozó képzési területek nem ide, hanem az 525 Gépjárművek, hajók, repülőgépek tervezése és gyártása szakirányhoz tartoznak

522 Energetika, elektromosság

Ide tartozik minden olyan képzési terület, ami a háztartási, ipari, kereskedelmi, közszolgáltatási, energetikai berendezések, hálózatok üzembe helyezésével, fenntartásával, javításával, és az ezekben keletkezett hibaelhárításával foglalkozik. Ide tartoznak a felszíni, illetve föld alatti áramelosztó hálózatok üzembe állítása és fenntartása is. Az energetika alatt az energia-előállítást kell érteni.

A következő főbb képzési programok sorolhatók ide:

- villamos energia termelése, elosztása,
- elektromos készülék javítása,
- energiahálózatok szerelése, javítása,
- energiatermelés,
- gázelosztás,
- hűtőberendezések üzemeltetése,
- klímaberendezések,
- légkondicionálási szakmai programok,
- nukleáris, víz- és hőenergia,
- távfűtés, egyéb fűtés,
- villanyszerelés,
- távvezeték szerelés,
- villamos-ipari szakmák.

A járművillamossági tanulmányok nem ide, hanem az 525 Gépjárművek, hajók, repülőgépek tervezése és gyártása képzési területéhez sorolandók.

523 Elektronika és automatizálás

Ide tartoznak az elektronikai, illetve villamos berendezések, gépek és rendszerek tervezésével, kialakításával, fejlesztésével, fenntartásával, karbantartásával foglalkozó tanulmányok, beleértve a számítógépeket és a híradás-technikai (távközlési) berendezéseket is.

- adatfeldolgozási technológiák,
- digitális technológiák,
- hálózati technológiák,
- híradás-technikai (távközlési) berendezések gyártása,
- híradás-technikai (távközlési) berendezések üzembe állítása,
- híradás-technikai (távközlési) berendezések fenntartása,
- műsorszórási technikák,
- számítógépgyártás,
- számítógép-javítás,
- távirányítás, robotika,
- távközlési technológia,
- TV- és rádiójavítás,
- vezérléstechnika,
- elektronikai készülékek gyártása,
- elektronikai berendezések, készülékek szervizelése.

Az olyan számítástechnikai tudományágak, mint a számítógépes rendszerek és hálózatok tervezése, szoftverfejlesztés és alkalmazás nem ide, hanem a 481 Számítástechnikai tudományok kategóriába tartoznak.

524 Vegyipar

Olyan termékek, illetve előállítási folyamatuk tervezése és fejlesztése, amikor a gyártás során nemcsak fizikai, hanem kémiai változások is végbemennek. Magába foglalja a vegyipari üzemek és irányításuk tervezését is. Az alábbi tartalmú képzési programokat kell idesorolni:

- biokémiai technológiák,
- biotechnikai eljárások,
- laboratóriumi technológiák,
- olaj-, gáz-, petrokémiai eljárások,
- vegyipari berendezések, gépek üzemeltetése,
- vegyészet,
- vegyipari technológia.

Az általános labortechnika is idetartozik, ha semmilyen speciális alkalmazásra nem koncentrálnak a tanulmányok. Ha speciális laboratóriumi vizsgálatokra irányulnak a tanulmányok (biológiai, orvosi) abban az esetben a megfelelő területhez kell őket sorolni (420, 725 stb.)

Azok a képzések, amelyek egy meghatározott anyagfélése előállítására irányulnak, mint például a papír előállításának technológiája az 543 Fa, papír, műanyag, üveg feldolgozása szakirányhoz tartoznak.

525 Gépjárművek, hajók, repülőgépek tervezése és gyártása

Gépjárművek (beleértve a földmunkagépeket és mezőgazdasági gépeket is) tervezésére, fejlesztésére, gyártására, fenntartására, hibafeltárására, javítására és szervizelésére irányuló képzési programok. Jellemzően magába foglalja a járművek fémszerkezetével és hajtóművével együttesen foglalkozó képzéseket is. Ide tartozik többek között az:

- autóvillamosság,
- hajógyártás,
- járműfestés, -fényezés
- járműgyártás, -javítás
- karosszériagyártás,
- karosszerialakatoság,
- motorkerékpár-gyártás,
- önjáró járművek szerelése,
- repülőgépgyártás,
- repülőgépek javítása,
- légi járművek karbantartása.

Az autóvillamossági ismeretek e területhez tartoznak.

A motorral nem rendelkező járművekkel kapcsolatos képzési szakirányokat nem ide, hanem a megfelelő szakterülethez kell sorolni, például a kerékpárkészítést és javítást az 521 Gépgyártás, m. üszer- és fémipar kategóriába, a csónaképítést az 543 Fa-, papír-, műanyag-, üvegfeldolgozás kategóriába soroljuk.

540 Egyéb feldolgozóipari képzések

Azok az általános, termék-előállításra, feldolgozásra irányuló képzések, amelyek nem szakosodnak egy kitüntetett területre sem.

541 Élelmiszergyártás

Az élelmiszerek, italok előállításával, csomagolási technológiájával, illetve az ezeket végző berendezésekkel foglalkozó képzések tartoznak ide. Ide sorolandó:

- boripar,
- dohányfeldolgozás,
- édesipar,
- élelmiszer-ipari tudományok és technológiák,
- élelmiszer- és italgyártás,
- hentesáru-készítés,
- húsfeldolgozás,
- konzervipar,
- söripar,
- pékárukészítés (-sütés),
- ipari tejtermékek előállítása,
- tésztagyártás.

Ide tartoznak a higiéniai szabályok betartására vonatkozó képzések is.

A vendéglátó-ipari élelmiszer-előállítás nem ide, hanem a 811 Szálláshely-szolgáltatás, étkeztetés, vendéglátás kategóriába, a táplálkozástudomány pedig a 726 Terápia és rehabilitáció kategóriába tartozik.

542 Textil-, ruha-, cipő- és bőripari képzések

A textilipari és ruházati cikkek, cipők és bőrtermékek előállítási, feldolgozási folyamatainak megismerésére, elsajátítására irányuló tanulmányok. A következő képzések sorolandók ide:

- bőrkikészítés,
- bőrdíszműgyártás,
- cipészet,
- cipőgyártás,
- fonás,
- szövés (ipari),
- kárpitozás,
- konfekcióipari képzés,
- gyapjufeldolgozási ismeretek,
- nőruha-készítés,
- ruházati kiegészítők gyártása,
- szabászat,
- szőrme-konfekcionálás,
- textilipari szakmai programok,
- szíj- és nyereggyártás.

A kézi szövés, hímzés szakmák elsajátításához szükséges tanulmányok a 215 Kézművesség kategóriába sorolandók

543 Fa-, papír-, műanyag-, üvegfeldolgozás

Fából, papírból, műanyagból, üvegből vagy másfajta anyagokból, pl. kő, agyag, illetve mesterségesen előállított anyagokból készített termékek előállításával, feldolgozásával kapcsolatos képzések. Az ide sorolandó programok általában egy-egy anyagféléssel kapcsolatos tudást, ismeretet nyújtanak általános ismeretek helyett. A következő képzési formák sorolandók ide:

- asztalos (nem építőipari),
- bútorasztalosság,
- csónaképítés (nem motoros),
- faipari technológia,
- famegmunkálás,
- gumigyártás- és feldolgozás,
- iparigémánt-előállítás,
- kerámiagyártás (ipari),
- műanyaggyártás és –feldolgozás,
- papírgyártás és –feldolgozás,
- üvegmegmunkálás (ipari),
- műbútor-asztalosság,
- famegmunkálás (pl.: esztergálás),
- faipari szakmai programok.

A fémipari szakmákra képesítő programok az 521 Gépgyártás, műszer- és fémipar kategóriába sorolandók.

Az épületasztalos mesterséget tanító képzések nem ide sorolandók, hanem az 582 Építőipar, vízi, közlekedési stb. építés kategóriába.

Az általános kémiai feldolgozási ismeretek elsajátítását az 524 Vegyiparba kell sorolni.

A nyomdai könyvszerkesztési tanulmányokat sem ide, hanem a 213 Audiovizuális módszerek és média-szakismeretek szakirányba kell sorolni.

A kézművesség, népművészetek (fafaragás, művészi üvegalkotások) tanulása sem ide, hanem a 215 Kézművesség szakirányba tartozik.

544 Bányászat és kitermelőipar

Fémek, ásványi anyagok, kőolaj és gáz kitermelése, ennek tervezésére, fejlesztésére irányítására irányuló tanulmányok tartoznak ide. Az alábbi programok sorolandók ide:

- ásvány-kitermelési technológia,
- nyersanyag-kitermelés,
- kőolaj- és gázkitermelés,
- szénbányászat.

Fémfeldolgozással kapcsolatos szakmák elsajátítására irányuló programokat nem ide, hanem az 521 Gépgyártás, műszer- és fémipar szakirányba kell sorolni.

A geológiai tanulmányok sem ide sorolandók, hanem a 443 Földtani tudományok kategóriába.

581 Építészet és várostervezés

Az épületek tervezésének művészete, tudománya és technikája tartozik az építészet szakirányba. Magába foglalja mindazokat az ismereteket, amelyek az épületek esztétikai vonatkozásaira, funkcionális szerepére, a gazdaságosságra, illetve a szerkezeti tudnivalókra, pl. a hangszigetelésére vonatkoznak.

A várostervezés a városok szabályozott esztétikai és funkcionális növekedésével, illetve átalakításával kapcsolatos. A következő programok sorolandók ide:

- építészet,
- épülettervezés,
- földmérés,
- kartográfia, térképészet,
- kert- és parktervezés,
- szerkezetépítés,
- településfejlesztés,
- térképészet,
- településtervezés,
- várostervezés,
- város- és vidékfejlesztés.

A belsőépítészeti tanulmányokat nem ide, hanem a 214 Formatervezés kategóriába kell sorolni, míg a park- és kertépítészeti a 622 Kertművelés része.

582 Építőipar, vízi, közlekedési stb. építés

Lakások, ipari, kereskedelmi és középületek építési munkáinak tervezése, kivitelezése, azok karbantartása, a lakótelepek, lakónegyedek, víz- és csatornarendszerek, közlekedési hálózatok tervezése, tesztelése, építése. Az alábbi tárgyú programok sorolandók ide:

- burkolás,
- építési technológia,
- építőipari fémszerkezetek,
- épületasztalosság,
- festés, tapétázás,
- házépítés,
- hidépítés,
- hűtés,
- kikötő és dokkgépészet,
- kőművesség,
- padló- és falburkolás,
- parkettázás,
- útépítés,
- vakolás,
- városgazdálkodás,
- víz- és gázvezeték-szerelés,
- vízellátás- és szennyvízelvezetés,
- vízgépészet és technológia,
- építőmérnöki ismeretek.

A villamosipari gépek üzembe állítása nem ide tartozik, hanem az 522 Energetika, elektromosság kategóriába, hasonlóan a fűtés- és légkondicionáló berendezések üzembe helyezéséhez és javításához.

6 Mezőgazdaság és állatorvosi tudományok

620 Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (általános programok)

Ebbe a kategóriába tartoznak az általános (specializáció nélküli) mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati programok.

621 Növénytermesztés és állattenyésztés

Ez a terület a haszonnövények termesztésével és betakarításával, valamint rétgazdálkodással és állattartással foglalkozik. Beletartozik a gazdaságok vezetése és működtetése, valamint feldolgozatlan növényi és állati termékek előállítására. Az alábbi tartalmú képzési programok tartoznak ide:

- mezőgazdasági tudományok,
- agronómia és növénytermesztés,
- haszonállat-tenyésztés,
- növénytermesztés,
- kutyatenyésztés,
- növénytermesztő és állattartó gazdaságok vezetése, irányítása,
- erdőgazdálkodás,
- gyümölcsstermesztés,
- gabonatermesztés,
- lótenyésztés,
- sertés-tenyésztés,
- baromfitenyésztés,
- juhtenyésztés,
- talajtan,
- zöldségkertészet,
- szőlőtermesztés.

A talajtan, a talaj termékenységének javítása és az öntözési eljárások megismertetését célzó programok is ebbe a kategóriába tartoznak. Ugyancsak ide tartoznak az ún. intenzív növényi kultúrák, pl. gyümölcs- és zöldségfélék termesztése.

A borkészítésre irányuló tanulmányok nem ide, hanem az 541 Élelmiszergyártás területéhez tartozik.

A lovaglás a 813 Sportok kategóriába tartozik.

622 Kertészet

A kertészet, kertművelés a kertművelési technológia és vezetés tudománya, valamint a virágkertészet, a melegházi módszerek, a csemetekertészet, a tájkertészet stb. tanulmányozását jelenti. A következő tartalmú képzési programokat lehet ide besorolni:

- virágkertészet,
- kertészet (nem specializált),
- melegházi nevelés,
- kertművelési eljárások,
- tájkertészet,
- csemetekertészet vezetése,
- gyepművelés.

Ehhez a területhez tartozik a városi és ház körüli parkok és kertek tervezése és építése. A zöldség-, virág- és növénytermesztéssel kombinált kertészeti programok is ebbe a kategóriába sorolandók.

Az étkezési célra termesztett haszonnövények (pl. búza, rizs, gyümölcs- és zöldségfélék stb.) előállítására nem ide, hanem a 621 Növénytermesztés és állattenyésztés kategóriába tartozik.

A talajtan, a talaj termőképességének javítása és az öntözési eljárások nem ide, hanem a 621 Növénytermesztés és állattenyésztés kategóriába tartoznak.

A nemzeti parkok vezetése nem ebbe, hanem a 852 Természeti környezet és élővilág kategóriába sorolandó.

A tereprendezési tanulmányok az 581 Építészet és várostervezés kategóriába tartoznak.

623 Erdőgazdálkodás

Ezek a programok az erdők telepítését, művelését, hasznosítását, valamint az erdőgazdaságok irányítását helyezik a tanulmányok középpontjába. Ide tartozik a vadászat és a csapdával történő állatelejtés is. Az alábbi tartalmú képzési programok tartoznak ebbe a körbe:

- erdőgazdálkodás,
- erdei termékek hasznosítása,
- erdőkerülés, erdőszet,
- vadászat és csapdázás.

A nemzeti parkok vezetése nem ide, hanem a 852 Természeti környezet és élővilág kategóriába tartozik.

A rönkfa-technológia (fűrészáru-termelés) sem ide, hanem az 543 Fa-, papír-, műanyag-, üvegfeldolgozás kategóriába tartozik.

624 Halgazdálkodás

Ezek a programok a hal és más vízi eredetű élelmiszer szaporításával és kitermelésével foglalkoznak. Az alábbi tartalmú képzési programok sorolhatók ide:

- haltenyésztés,
- halastavak kialakítása, fenntartása,
- halgazdaság,
- halgazdálkodási ismeretek és technológia,
- kagylótenyésztés,
- halászat.

A halászhajók üzemeltetésével kapcsolatos programok is ide tartoznak.

Az ipari halfeldolgozás nem ide, hanem az 541 Élelmiszergyártás kategóriába tartozik.

641 Állatorvosi tudományok

Az állatbetegségek és -sérülések megelőzését, diagnosztizálását és kezelését célzó, és általában az állatokkal kapcsolatos egészségügyi programok tartoznak ide. E kategóriába sorolandó az állatkórházakban kezelt beteg, sérült vagy legyengült állatok ellátásának oktatása is. Az alábbi tartalmakat hordozó képzési programok sorolhatók ide:

- állategészségügy,
- állati szaporodás (tudomány),
- állatorvosi kisegítők képzése,
- állatorvos-tudomány,
- állatorvoslás.

Az állattenyésztés tanulmányozása nem ide, hanem a 621 Növénytermesztés és állattenyésztés kategóriába tartozik.

7 *Egészségügy és szociális gondoskodás*

720 Egészségügy (általános programok)

Egészségügy (általános programok) kategóriába azok az egészségügyi tanulmányok tartoznak, amelyek általánosságban foglalkoznak az egészségüggyel anélkül, hogy annak valamely konkrét területére szakosodnának. Ide tartoznak többek között az:

- egészségügy,
- közegészségügyi programok.

721 Orvostudomány

Ide tartoznak azok a tanulmányok, amelyek az emberi betegségek, sérülések, járványok sajátosságaival, megelőzésükkel, diagnosztizálásukkal és kezelésükkel foglalkoznak. E tanulmányok alapvetően az orvosi pályára készítene fel. A következő fontosabb programok tartoznak ide:

- általános orvoslás,
- nőgyógyászat (ginekológia),
- orvostudomány,
- orvosi gyakorlati képzés,
- gyermekgyógyászat,
- belgyógyászat,
- sebészet,
- orvosi továbbképzés.

723 Ápolás, gondozás

A betegségben szenvedők, fogyatékkal élők kezelésére, gondozására felkészít ő tanulmányok, a betegséget diagnosztizáló, illetve a kezelőorvos segítőjének képzése. Az ápolóképzés elsődlegesen a betegség, a rehabilitáció időszakában szükséges gondozásra terjed ki. Ide tartozik az idősgondozás és a fogyatékkal élők gondozása is. A következő főbb képzési területek sorolhatók ide:

- segédápoló,
- általános ápolás,
- idősgondozás,
- fogyatékkal élők gondozása,
- egészségmegőrző programok,
- csecsemőgondozás,
- szülésznőképzés,
- beteghordozó, műtőssegéd, egészségügyi szaksegéd képzés,
- pszichiátriai gondozás.

Ide tartoznak az egészségügyi és szociális gondozásra (pl. idősgondozás) egyaránt felkészítő képzések. Az állatorvoslással kapcsolatos gondozásra képző programok nem ide, hanem a 640 Állatorvosi tudományok kategóriába tartoznak, a fogorvosi asszisztensek képzését a 724 Fogászat kategóriába kell besorolni, míg a nem egészségügyi jellegű gyermekgondozás a 761 Gyermekek- és ifjúságvédelem kategóriába tartozik.

724 Fogászat

Ide tartoznak azok a tanulmányok, amelyek a fogak és az íny betegségeinek, abnormitásának felismerésével, kezelésével, illetve ezek megelőzésével foglalkoznak. Bele tartozik a fogpótlóprotézisek és a fogszabályozó készülékek tervezése, kivitelezése és javítása, a fogorvos munkáját segítő asszisztensek képzése. A következő főbb tanulmányterületek sorolhatók ide:

- fogorvosi asszisztens,
- szájhigiéna,
- fogászati laboratóriumi technológia (fogtechnika),
- fogászati ápolás,
- fogászati tudomány,
- szájsebészet,
- fogászat (odontológia),
- fogszabályozás.

725 Orvosi diagnosztikai és kezelési technológiák

Azok a széles értelemben vett technológiai jellegű tanulmányok tartoznak ide, melyek a betegségek és fogyatékoságok diagnosztizálására és kezelésére képesítenek. A következő főbb tanulmányterületek sorolhatók ide:

- betegszállítás, mentőszolgálat,
- orvosi laboratóriumi technológiák,
- radiológia,
- sugárterápia,
- hallásvizsgálat, -javítás,
- optikai vizsgálatok, fényterápia,
- pótlási (pl. ortopédiai protézis) technológiák,
- röntgen technológiák.

Nem tartoznak ide azok a laboratóriumi technológiák, amelyeket nem gyógyítási célra használnak. Ezekből az általánosak az 524 Vegyipar kategóriába, míg a speciális alkalmazások (biológiai, fizikai, vegyszeti stb.) az ennek megfelelő kategóriába (421, 441, 442 stb.) tartoznak. A fogászati technológiákkal foglalkozó tanulmányokat nem ide, hanem a 724 Fogászat kategóriába kell besorolni.

726 Terápia és rehabilitáció

A maradandó és átmeneti egészségügyi károsodást követően a normális fizikai kondíció helyreállításával foglalkozó tanulmányok; a következő főbb tanulmányterületek sorolhatók ide:

- dietetikai (diétás) programok,
- orvosi masszázs,
- táplálkozás, étrend,
- üzemegészségügy,
- fizioterápia,
- rehabilitáció,
- beszédjavítás.

A pszichoterápiát a 311 Pszichológia kategóriába kell besorolni, míg a táplálkozástudomány a 421 Biológia és biokémia kategóriába tartozik.

727 Gyógyszerészet

A különböző gyógyszereknek az emberi szervezetre gyakorolt hatásával foglalkozik. Ide sorolandók a gyógyszerek elkészítése, értékesítése és nyilvántartása. A következő főbb programok tartoznak ide:

- gyógyszerforgalmazás,
- gyógyszerkészítés.

A gyógyszerészet (farmakológia) nem ide, hanem a 421 Biológia és biokémia kategóriába tartozik.

761 Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermekek és fiatalok képzésével, fizikai és szellemi képességeik fejlesztésével és gondozásukkal kapcsolatos tanulmányok tartoznak ide, beleértve az iskolás gyermekek részére szervezett rekreációs és szabadidős programokat. A következő főbb programok tartoznak ide:

- gyermekgondozás,
- gyermekrekreációs programok,
- ifjúságvédelem,
- fiatalok munkára szoktató programjai.

Iskoláskor előtti képességfejlesztésre irányuló programok nem ide, hanem a 143 Óvodapedagógusok képzése kategóriába, míg a beteg gyermekek gondozására felkészítők a 723 Ápolás, gondozás kategóriába tartoznak.

762 Szociális munka és tanácsadás

A közösségek, a lakosság speciális csoportjainak és az egyének jólétének megteremtését célzó tanulmányok, melyek a jólét megteremtését megfelelő szociális politika és gyakorlat révén biztosítják. A következő főbb tanulmányterületek tartoznak ide:

- alkohol- és kábítószer-ellenes tanácsadás,
- alkohol-, dohányzás- és kábítószer-ellenes felvilágosítás,
- krízisambulancia,
- családi és házassági tanácsadás,
- áldozatok és bántalmazottak gondozása, felvilágosítása,
- szociálpolitika,
- szociális gondozás (gyakorlati),
- pályaválasztási tanácsadás,
- képességvizsgálat, tanácsadás.

A szociológiai és szociális tudományok nem ide, hanem a 312 Szociológia és kulturális tanulmányok kategóriába tartoznak, az egészségügyi gondozással párosuló szociális programok pedig a 723 Ápolás, gondozás kategóriába sorolandók.

8 Szolgáltatások

810 Személyi szolgáltatások (általános programok)

A személyi szolgáltatások általános programjai átfogó általános képzést jelentenek, szakterületi specializáció nélkül. Általában a középfokú képzésben vannak ilyen programok.

811 Szálláshely-szolgáltatás, étkeztetés, vendéglátás

A szálláshely-szolgáltatásra, étkeztetésre, vendéglátásra és a kapcsolódó szolgáltatásokra irányuló képzések. A következő főbb képzések tartoznak ide:

- étkeztetés,
- főzés (vendéglői, szálláshelyi),
- felszolgálás,
- vendéglátó-ipari szolgáltatások,
- szállodai és éttermi programok,
- szállodai recepciók oktatása,
- szállodai szolgáltatások,
- pincér, bárfelszolgáló.

Az ipari méretű élelmiszer-előállítás nem ide, hanem az 541 Élelmiszergyártás kategóriába tartozik. A nem szállodai recepciók képzése a 346 Titkársági és irodai munka kategóriába sorolandó.

812 Utazásszervezés, turizmus és szórakoztatás

Utazásszervezés és turizmus kategóriába tartoznak a turistautak hirdetésével és eladásával kapcsolatos tanulmányok, beleértve a jegyeladást és a -foglalat is. A szórakoztatás területhez az egyén és csoport számára szervezendő rekreációs és szabadidős programokkal kapcsolatos képzések tartoznak. A következő főbb tanulmányterületek sorolhatók ide:

- földi személyzet (repülőtér) képzése,
- idegenvezetés, utaskísérés,
- rekreáció és szabadidős programok,
- turisztikai programok értékesítése,
- utazási irodai szolgáltatások,
- utazásszervezés és turizmus,
- utazásszervezési szolgáltatások.

Nem ide, hanem a 761 Gyermekek- és ifjúságvédelem kategóriába tartoznak az iskolás gyerekek részére szervezett rekreációs és szabadidős programok.

813 Sportok

A különböző sportok technikai és gyakorlati elemeinek oktatására felkészít ő tanulmányok. Főbb képzési területek:

- sportedzői programok,
- a választott sport technikája és gyakorlata,
- bírók és más sporttisztviselők képzése.

A tornatanárok képzése nem ide, hanem a 146 Szakoktató képzés kategóriába tartozik.

814 Háztartási szolgáltatások

Ide tartoznak az olyan háztartási szolgáltatások nyújtására felkészít ő ismeretek, mint a házvezetés, takarítás, mosás, varrás és hasonlóak. A következő főbb programok sorolandók ide:

- házfelügyelet, házvezetés, házi személyzet,
- kéményseprés,
- takarítás,
- főzés (háztartásban),
- háztartás-gazdaságtan,
- lakásgazdaságtan,
- vegytisztítás,
- temetkezési szolgáltatások,
- mosás,
- varrás, kézimunka,
- kötés, horgolás.

Ide tartoznak a takarítási programok, akkor is, ha iskola, kórház, üzem stb. takarítására irányulnak. Az épületek fenntartásával kapcsolatos ismeretek nem ide, hanem az 582 Építőipar, vízi-, közlekedési stb. építés kategóriába tartoznak.

815 Fodrászat és szépségápolás

A haj és test gondozásával kapcsolatos ismeretek oktatása tartozik ide, így többek között:

- borbélyszolgáltatások,
- fodrászat,
- szépségápolás,
- kozmetikai szolgáltatások (arckikészítés),
- fitness és testsúlykontroll.

841 Szállítási szolgáltatások

Olyan ismeretek oktatása tartozik ide, mint a hajók, a légi járművek, illetve más szállítási formák működtetése, navigációja, irányítása. Így többek között ide sorolandók:

- légi irányítás,
- repülőgép-vezetés,
- légi utaskísérők képzése,
- kommunikációs programok (légi, vasúti, közúti stb.),
- daru- és targoncavezetés,
- gépjármű-vezetési ismeretek,
- repülés és navigáció,
- postai szolgálat,
- vasúti közlekedés irányítása,
- közúti közlekedés irányítása,
- hajózás,
- szállítási programok.

A telefonhálózatok üzemeltetése nem ide, hanem az 523 Elektronika és automatizálás kategóriába, míg a fenti tevékenységekkel összefüggő számítógép kezelés a 346 Titkársági és irodai munka kategóriába tartozik.

850 Környezetvédelem (általános programok)

Ide tartoznak a környezetvédelemmel általában foglalkozó, szakterületi ismereteket nem nyújtó képzések. Így a

- környezetvédelem,
- természeti erőforrások felhasználásával foglalkozó programok.

851 Környezetvédelmi technológiák

Azoknak az ismereteknek az oktatása tartozik ide, amelyek a hulladékok és a környezetszennyezés ártalmainak csökkentését segítik, ideértve a víz, a levegő, a talaj stb. védelmét. Ide tartoznak a következő programok:

- légszennyezés ellenőrzése,
- ipari hulladék ellenőrzése,
- hulladék újrahasznosítása,
- vízszennyezés ellenőrzése,
- zajártalom ellenőrzése.

Nem tartoznak ide a víz- és ételhygiéniai előírások betartásával kapcsolatos ismeretek, ezeket a 853 Kommunális és közegészségügyi szolgáltatások kategóriába kell besorolni.

852 Természeti környezet és élővilág

Ide tartozik az élő szervezetek és a természeti környezet kapcsolatával foglalkozó ismeretek oktatása, a természet és a vadon élő állatvilág védelme érdekében. Felöleli a nemzeti parkok létrehozását, eredeti természeti állapotuk megőrzése céljából. A következő főbb oktatási programok sorolhatók ide:

- nemzeti parkok és állatrezervátumok irányítása,
- természetvédelem,
- vadvédelem.

Az erdőgazdálkodás és a kertművelés nem ide, hanem a 62 Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat kategóriáinak valamelyikébe tartozik, míg a vadászatot a 623 Erdőgazdálkodás kategóriába kell besorolni.

853 Kommunális és közegészségügyi szolgáltatások

Azon ismeretek oktatása tartozik ide, melyek a települések olyan egészségügyi kérdéseivel foglalkoznak, mint az élelmiszerek higiéniai előírásai, a vízellátás, (szennyvízkezelés, háztartási szemét szállítása, elhelyezése, utcaseprés stb.). A következő főbb programok tartoznak ide:

- higiéniai előírások,
- kommunális higiénia,
- szemétyűjtés,
- szemét-, szennyvíz-ártalmatlanítás (-kezelés, -elhelyezés),
- utcatakarítás,
- vízellátás (szolgáltatás).

860 Védelmi szolgáltatások (általános programok)

A biztonsággal általában, szakterületi specializáció nélkül foglalkozó ismeretek oktatása.

861 Személyi és vagyonvédelem

A személyi és a vagyonvédelemre felkészítő ismereteket nyújtó képzések sorolandók ide, mint pl. a rendőrségi munka, a tűzoltás és tűzvédelem. Ide tartoznak többek között:

- polgári védelem,
- vámkezelési programok,
- tűzoltási technológia,
- tűzvédelem,
- személyi védelem,
- rendőrségi ismeretek,
- rendőri feladatok,
- fegyőri ismeretek,
- közbiztonság,
- vagyonvédelem,
- kármegelőzési és biztonsági szolgálat.

A jogvédelem nem ide, hanem a 380 Jog kategóriába, a kriminológia pedig a 312 Szociológia és kulturális tanulmányok kategóriába tartozik.

862 Foglalkozás-egészségügy és balesetvédelem

Ide tartoznak a munkahelyi környezeti tényezők vizsgálatára és ellenőrzésükre vonatkozó tanulmányok. A következő főbb programok sorolhatók ide:

- ergonómia,
- foglalkozás-egészségügy és munkahelyi biztonság,
- munkahelyi jóléti intézkedések,
- munkavédelem,
- munkahelyi higiénia, foglalkozási ártalmak elleni védelem,
- munkahelyi védőberendezések,
- munkahelyi higiénia,
- munkabiztonság,
- munkahelyi környezet,
- stresszártalom.

A foglalkozási rehabilitáció nem ide, hanem a 726 Terápia és rehabilitáció kategóriába tartozik, a munkahelyi jogbiztonság pedig a 380 Jog kategóriába. Az ergonómia technikai kérdéseivel foglalkozó tanulmányok az 52-es kategória megfelelő részébe sorolandók.

863 Honvédelem

A katonai tanulmányok, a kiképzés gyakorlata, a hadtudományok. Ide tartoznak többek között:

- katonai kiképzés,
- honvédelmi tanulmányok,
- hadászati elméletek,
- hadtudomány.

A katonai személyzet nem honvédelmi jellegű képzési programjait nem ide, hanem a témájuknak megfelelő képzések kategóriájába kell sorolni.